

RECENZIJA

Nasilje u adolescentskim partnerskim vezama

Autorka: Ivana Janković

Monografija *Nasilje u adolescentskim partnerskim vezama* autorke Ivane Janković predstavlja pregledan, obuhvatan i praktično koristan prikaz fenomena nasilja u partnerskim odnosima osoba ovog uzrasta. Publikacija sadrži deset poglavlja, indeks pojmova i literaturu. Ima ukupno 187 stranica, uključujući naslovnu stranu, sadržaj i reference, koje sadrže preko 400 bibliografskih jedinica.

Kroz sistematično strukturisana poglavlja, relevantne teme se nadovezuju jedna na drugu na logičan i smislen način. Polazeći od definisanja adolescencije i izazova sa kojima se mladi ovog uzrasta suočavaju, autorka prikazuje karakteristike njihovih odnosa, posebno konflikata i načina njihovog razrešavanja, a koji mogu potencijalno voditi i ka nasilnim oblicima ponašanja. U narednom poglavlju autorka se bavi određenjem fenomena nasilja, njegovim različitim oblicima i specifičnim manifestacijama u partnerskim vezama adolescenata. Na osnovu detaljnog pregleda literature, predstavljeni su podaci o prevalenciji ovog oblika nasilja u različitim zemljama, s posebnim osvrtom na komparativne, metaanalitičke studije engleskog govornog područja, ali i uključujući i podatke iz naše zemlje i okruženja.

Posebno su prikazana teorijska objašnjenja nasilja u partnerskim vezama koja su relevantna za ovaj uzrastni period. Uključene su teorije socijalnog učenja, pozadinski/situacioni model, teorija vezivanja, teorija porodičnog sistema, feministička teorija, tipologije zasnovane na modelima individualnih razlika i kontekstualni model. Važan deo publikacije je posvećen riziku i protektivnim faktorima povezanim sa ulogom kako počinioca, tako i žrtve nasilja u adolescentskim partnerskim vezama. Oslanjajući se na ekološki model, sistematično su predstavljeni faktori koji potiču iz makro, egzo i mikrosistema, kao i sa individualnog, ontogenetskog nivoa. Iako su u istraživanjima najviše zastupljeni faktori koji potiču sa individualnog nivoa, posebna pažnja je posvećena onim faktorima koji potiču iz porodičnog i vršnjačkog konteksta.

Naredno poglavlje posvećeno je sagledavanju posledica partnerskog nasilja u odnosu na fizičko i mentalno zdravlje, uključujući i sklonost ka rizičnim ponašanjima i nasilju. Od posebnog praktičnog značaja je prikaz raznovrsnih programa prevencije adolescentskog partnerskog nasilja, gde se analizira devet različitih programa kroz prikaz ciljeva i sadržaja, kao i rezultate njihove evaluacije. Na ovu temu se nadovezuje i prikaz specifičnosti i formi partnerskog nasilja u digitalnom okruženju, ali i specifičnosti njihovih posledica po žrtvu nasilja.

Posebna pažnja posvećena je analizi adolescentskog partnerskog nasilja u Republici Srbiji, počevši od detaljnog prikaza zakonske regulative koja se vremenom unapređivala, a zatim i pregleda empirijskih istraživanja na u našoj sredini. Konačno, u završnom delu ovog poglavlja, predstavljeno je istraživanje autorke o nasilju u adolescentskim vezama na uzorku srednjoškolaca. Osnovni zaključak na osnovu dobijenih rezultata je da postoje različiti, rodno specifični modeli za predviđanje verovatnoće da se poćini ili doćivi partnersko nasilje.

Monografija se završava praktičnim preporukama za prevenciju adolescentskog partnerskog nasilja koje se baziraju na analiziranim programima prevencije, kao i na rezultatima sprovedenog istraživanja, gde se naglašava znaćaj sistemskog pristupa, usmerenog na promenu društvenih stavova i vrednosti koje su podrćavajuće prema nasilju, kao i na prevenciju riziko faktora koji potiću iz lokalne zajednice, školskog sistema, vršnjaćke grupe, porodice i samog pojedinca. U zaključku se istiće da nasilje u adolescentskim partnerskim vezama predstavlja rizik za nastavak nasilja u odraslom dobu, ćime se ponovo naglašava važnost preventivnog delovanja kako bi krug nasilja bio zaustavljen.

Na osnovu prikaza sadržaja, moće se zaključiti da monografija obuhvata sve relevantne teme koje se odnose na oblast nasilja u adolescentskim partnerskim vezama, da ima jasnu strukturu, da obuhvata relevantna empirijska i teorijska saznanja u ovoj oblasti i adekvatno ih prezentuje jasnim jezikom. Samtram da monografija *Nasilje u adolescentskim partnerskim vezama* autorke Ivane Janković predstavlja znaćajan naućni i praktićni doprinos ovoj oblasti, na osnovu ćega je sa zadovoljstvom preporućujem za štampu.

Prof. dr Tamara Džamonja Ignjatović

Filozofski fakultet Univerziteta u Beogradu

15.1.2023.

u Beogradu